herpy

AGAMER

Pogona henrylawsoni

Pogona henrylawsoni är den minsta skäggagamen: en låg, kompakt agam på högst cirka 30 cm från de trädlösa slätterna med svart lerjord i centrala Queensland, med ett svagt skägg och ett kort, trubbigt huvud. Den är dagaktiv, lugn och nöjer sig med mycket mindre plats än *Pogona vitticeps*, men har samma behov av värme, kraftig UVB och ett grävbart bottensubstrat och blir 10-15 år gammal.

Familj: Agamidae Engelska: Black-soil Bearded Dragon Tidigare namn: *Pogona brevis* Publicerad 16 november 2026

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**25-30 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande och grävande**
Biotop	**Halvöken och savann**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**90 × 45 × 45 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Värmeplats	**38-45 °C**
Temperatur, natt	**13-24 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Nödvändigt** Fergusonzon 3
Föda	**Insekter och växter**
Hålls	**Ensamma, parvis eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**12-24 mån.**
Kullstorlek	**5-19 ägg**
Kullar per år	**2**
Inkubation	**58-64 dagar** vid 29 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Pogona henrylawsoni är en liten, kompakt skäggagam med kort, trubbig nos, korta bakben och kort svans. Huvud och kropp mäter upp till 15 cm, och svansen är något kortare än det, så djuret blir högst cirka 30 cm totalt. Den är därmed betydligt mindre än *Pogona vitticeps*.

Skägget är svagt utvecklat och saknar de förlängda taggarna på strupen som de större skäggagamerna har. De största taggarna sitter längst bak på käken, på axlarna och i 1-4 rader längs flankerna. Grundfärgen är blek olivfärgad, brun, sandfärgad eller gulaktig med två rader ljusa fläckar mellan nacken och bakbenen. Vissa vuxna djur är nästan utan teckning. När djuret hotar spärrar det upp munnen vitt.

Taxonomin har varit rörig. Arten kom till Europa i början av 1980-talet, men beskrevs först 1985. År 1994 beskrevs den igen som *Pogona brevis*, eftersom typexemplaret felaktigt ansågs förlorat, och i hobbyn gick den länge under namnet "rankini", som aldrig har blivit giltigt. *P. henrylawsoni* är i dag det giltiga namnet. Artnamnet hedrar den australiska författaren Henry

Lawson (1867-1922).

Arten kan korsas med *P. vitticeps* och *Pogona nullarbor*, och korsningar finns i handeln. Djuren utanför Australien härstammar från få djur som kom ut på 1980-talet, och den lilla genpoolen ger problem, bland annat med missbildad ryggrad. Vägledningen här gäller rena djur.

Djuret är lugnt och nyfiket och hålls ofta i stället för *P. vitticeps*, där det inte finns plats för den stora arten.

Utbredning och livsmiljö

Pogona henrylawsoni finns bara i centrala Queensland i Australien. Utbredningen går från trakten kring Croydon i norr till Augathella i söder. Typlokalen ligger 118 km väster om Richmond.

> **Naturlig utbredning:** Australien.

LIVSMILJÖ

Pogona henrylawsoni lever på de trädlösa slätterna med svart lerjord, som är genomskurna av torksprickor och bevuxna med gräs av släktet *Astrebla*. Här finns varken träd eller höga grenar, så djuret solar sig på låg mark, stenar och jordklumpar. Vid fara springer det i gömmer sig. Är det trängt i ett hörn hotar det med öppen mun och biter till sist.

Djuret lever på marken och söker skydd i jordsprickor och hålor. Taggarna på kroppen hjälper det att kila fast sig i sprickan, så att ett rovdjur inte kan dra ut det. Livet i naturen är dåligt känt. Två andra reptiler som också är knutna till slätterna, *Varanus spenceri* och *Pseudechis colletti*, är kända rovdjur.

På vintern drar djuret sig tillbaka och är inaktivt i ett par månader. Det är dagaktivt och äter insekter och växtdelar.

Skötsel

TERRARIET

Ett enskilt vuxet djur behöver ett terrarium på minst 90 × 45 × 45 cm, och mer plats används. En liten grupp, till exempel en hane med en eller flera honor, kräver minst 120 × 60 × 60 cm. Terrariet ska ha god ventilation och ett lock eller nät.

P. henrylawsoni lever på marken och har mer behov av golvyta än av höjd. Inred med en platt solplats av sten eller trä under lamporna, minst två gömslen (ett i den varma och ett i den svala änden) och stabila staplar av skiffer eller platta stenar, hyllor och ett par låga grenar, så att det finns något att klättra på.

Bottensubstratet bör gå att gräva i: minst 5 cm, gärna mer, av fin sand blandad med ren matjord (till exempel 60 % sand och 40 % matjord). Fast botten som kakelplattor eller hushållspapper är ett alternativ för unga och sjuka djur. Kalksand, vitaminsand, krossade nötskal och bark eller träspån är olämpliga, eftersom de kan ge förstoppning. Ta bort avföring dagligen och byt substratet helt var 3:e-4:e månad.

Arten tål artfränder bättre än *P. vitticeps*. Två hanar får aldrig hållas ihop, men en hane med honor eller en grupp honor kan fungera i ett tillräckligt stort terrarium. Ett djur per terrarium är lika bra för djuret. Vuxna och unga djur ska alltid hållas åtskilda.

Läs mer: Värme och temperatur

TEMPERATUR

Solplatsen ska ha en yttemperatur på 38-45 °C, mätt med en infraröd termometer på stenen. Den svala änden ska vara 24-29 °C. Använd en halogenspotlight över en platt sten eller en bit trä; halogen efterliknar solens värme bäst. Keramiska värmeelement och röda eller blå lampor är sämre val.

På natten släcks all värme och allt ljus, och temperaturen får sjunka ända ned till 13 °C utan extra värme. Är dagen för sval kan djuret gå i vila eller bli sjukt. Använd en termostat som skydd mot överhettning.

Mörkt, trögt och tillbakadraget beteende tyder på att djuret är för kallt, och ihållande öppen mun på solplatsen på att det är för varmt.

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska i genomsnitt ligga på 30-50 %, mätt mitt i terrariet med en digital hygrometer. Korta svängningar uppåt eller nedåt är ofarliga. Stillastående luft och blött substrat ger sjukdom, så terrariet ska vara väl ventilerat.

Duscha kraftigt med vatten på kvällen, så att fukten stiger under natten, och lätt på morgonen, så att det ligger dagg som djuret kan dricka. Ställ dessutom in en låg skål med färskt vatten. Ett lätt fuktigt gömställe i den svala änden hjälper vid ömsning.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

P. henrylawsoni är dagaktiv och ska ha mycket, klart vitt ljus och kraftig UVB. Använd ett T5 HO-rör på 10-12 % UVB i en reflekterande armatur på samma sida som värmelampan. Över nät ska solplatsen ligga cirka 23-30 cm under röret, inne i terrariet cirka 35-40 cm under. Arten tillhör, liksom *P. vitticeps*, Ferguson-zon 3, och en UV-mätare är det säkraste sättet att träffa rätt. Glas och plast mellan rör och djur blockerar UVB.

En extra dagsljuslampa (cirka 6.500 K) gör terrariet ljusare. Ljuset är tänt 13 timmar per dag på sommaren och 11 timmar på vintern och släcks helt på natten. Brist på UVB och kalk ger metabol skelettsjukdom, en av de vanligaste sjukdomarna hos arten.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott Läs mer: Vanliga sjukdomar och tecken på sjukdom

UTFODRING

P. henrylawsoni är allätare och äter mest insekter och bladgrönt.

- Nykläckta (under 3 månader): insekter 2-3 gånger dagligen och grönsaker dagligen.
- Unga (3-7 månader): insekter två gånger dagligen och grönsaker dagligen.
- Halvvuxna (7-12 månader): insekter och grönsaker dagligen.
- Vuxna (över 12 månader): insekter 3-5 gånger i veckan och grönsaker dagligen.

Bra foderdjur är dubiakackerlackor och andra kackerlackor, syrsor, larver av svart soldatfluga, silkesmaskar och larver av tobakssvärmare; mjölmask ges sparsamt. Insekterna får inte vara större än avståndet mellan djurets ögon. Grönsaker är till exempel rucola, pak choi, grönkål, senapsblad, maskros, vattenkrasse, endivie, kaktusblad och romansallat, skurna i små strimlor. Frukt är en sällsynt godsak.

Pudra insekterna lätt med kalk; det gör ingenting att hoppa över en gång. Ge insekterna bra foder i minst ett dygn innan de används.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

P. henrylawsoni är lugn och tål försiktig hantering, men tycker inte om att hållas fast eller vändas på rygg och sprattlar om det sker. Låt ett nytt djur vänja sig vid terrariet i ett par veckor innan du tar upp det, och stöd alltid hela kroppen.

Vid fara söker djuret först skydd. Kan det inte komma undan hotar det med öppen mun och biter till sist. Arten använder samma kroppsspråk som andra skäggagamer, till exempel huvudnickningar och armvinkning.

Hanar tål inte varandra. En hane kan hållas med en eller flera honor, men honorna blir stressade av en hane som hela tiden vill para sig, så håll uppsikt över dem och skilj djuren åt om en hona går ned i vikt eller gömmer sig hela tiden.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Åldern vid könsmognad är inte dokumenterad för *P. henrylawsoni*; siffran i rutan (1-2 år) är lånad från *Pogona vitticeps*. Hanar har bredare svansrot och tydligare lårporer än honor. Använd bara fullvuxna, friska djur till avel, och ge honan rikligt med kalk.

PARNING

Parningstiden i naturen är inte dokumenterad. Som hos andra skäggagamer används en sval viloperiod på vintern för att få djuren i parningsstämning; den ges bara till friska, välnärda djur, och längd och temperatur är inte kända för arten.

En hane kan hållas med honor hela året, eller så kan honan sättas in till hanen under en kortare period. Honan ska ha extra foder och kalk under fortplantningssäsongen.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Äggkullens storlek är inte dokumenterad för *P. henrylawsoni*. Siffrorna i rutan är lånade från den närbesläktade, något större *Pogona minor*, som lägger 5-19 ägg, i genomsnitt omkring 8, och minst två äggkullar per säsong. *P. vitticeps* lägger betydligt fler. Ge honan en äggläggningslåda med ett tjockt lager fuktig, grävbar sand och matjord, där hon kan gräva en grop.

En hona som inte hittar en lämplig plats att lägga äggen på kan hålla tillbaka dem. Det är ett nödläge som kräver veterinär.

INKUBATION

Kläckningstiden är inte dokumenterad för *P. henrylawsoni*. Hos *Pogona minor* kläcks äggen efter 58-64 dagar vid 29 °C och efter 100-109 dagar vid 25 °C, och siffrorna i rutan är lånade därifrån. Lägg äggen i fuktig vermikulit i en kuvös, och vänd dem inte. Hos *P. vitticeps* kan mycket höga temperaturer ändra könet, så håll temperaturen stabil.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna är självständiga från kläckningen. Håll dem på fast botten, till exempel hushållspapper, tills de äter pålitligt, och ge dem samma ljus och värme som vuxna djur, med UVB och kalk på insekterna. Ge små insekter flera gånger dagligen och grönsaker varje dag.

Ungar kan bita varandra i tår och svansar, så de ska sorteras efter storlek.

Hälsa och vanliga misstag

De flesta sjukdomar beror på fel i skötseln. De vanligaste är:

- Metabol skelettsjukdom vid för lite UVB och kalk. Det är en av de vanligaste sjukdomarna hos arten.
- Missbildad ryggrad, som hänger ihop med den lilla genpoolen i fångenskap.
- Fetma vid för mycket foder och för lite rörelse.
- Förstoppning vid för låg temperatur och uttorkning.
- Inälvsparasiter och kvalster.
- Ägg som inte läggs.

En sval viloperiod ska bara ges till friska djur, och ett nytt djur bör få ett träckprov undersökt för parasiter. Slutar djuret äta, går det ned i vikt, har det öppen mun utan att vara varmt eller svullna lemmar ska det till en veterinär med reptilerfarenhet.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.